

Deputați în plenul Parlamentului Republicii Moldova. Sursă-foto: Parlamentul RM

Martie 2026

Reforma justiției: un pas înainte, doi înapoi

Temele ediției:

- 1 - *Alexandru Tănase, fost președinte CC: Justiția este un element indispensabil al statului de drept care trebuie să facă dreptate, nu să rezoneze cu sistemul politic*
- 2 - *Mariana Rață, jurnalistă TV8: Von Hebel și PACCO, bilele negre în reforma justiției*
- 3 - *Mariana Kalughin, expertă anticorupție: Orice reformă riscă să se decredibilizeze dacă este implementată cu ignorarea unor principii fundamentale*
- 4 - *Alexandru Berlinschii, deputat: Nu trebuie să avem o justiție televizată sau, mai grav, o justiție politizată*

Lupta anticorupție, vetting-ul și reforma justiției, în ansamblu, prezintă piloni esențiali ai parcursului european al Republicii Moldova și ai transformării societății într-una democratică, de tip occidental. În acest context, ediția din luna martie a *Buletinului de politică externă FES/APE* propune o analiză amplă a acestor procese, reunind patru contribuții care abordează critic și nuanțat evoluțiile recente din sistemul de justiție.

Materialele incluse evidențiază atât necesitatea incontestabilă a reformei, cât și vulnerabilitățile persistente ale acesteia. În interviul pentru buletin, experta în anticorupție Mariana Kalughin subliniază riscurile de influență politică asupra reformei și atrage atenția că instrumente precum vettingul și PACCO ar putea afecta independența sistemului judiciar, în loc să o consolideze.

În editorialul ediției, jurnalista Mariana Rață examinează critic modul în care au fost promovate unele dintre reformele recente, caracterizându-le drept grăbite, netransparente și, în anumite cazuri, „cu dedicație”. De la controversa

legată de cazul Hebel până la inițiativa de comasare a procuraturilor într-o viitoare structură PACCO, editorialul evidențiază derapaje de proces care riscă să afecteze credibilitatea reformei.

Din perspectivă politică, deputatul Partidului Nostru, Alexandru Berlinschii, argumentează, într-un interviu, că reforma justiției rămâne necesară, dar este parțial compromisă de lipsa unui consens politic larg. Acesta semnalează, de asemenea, riscuri de control politic prin mecanismele de vetting și prin anumite numiri controversate.

În același timp, fostul ministru al Justiției și președinte al Curții Constituționale, Alexandru Tănase, oferă o evaluare critică a reformei, subliniind că, deși aceasta a contribuit la eliminarea unor grupări toxice din sistem, a devenit, în timp, politizată, accelerată excesiv și insuficient comunicată.

Prin aceste contribuții, ediția din martie își propune să ofere o imagine complexă asupra reformei justiției din Republica Moldova, între necesitate, așteptări europene și provocări structurale.

Știri pe scurt:

Președintele Franței, Emmanuel Macron, a declarat pe 20 martie că își dorește accelerarea parcursului european al Republicii Moldova, invocând progresele în materie de reforme și rolul tot mai activ al țării în domeniul securității europene. El a afirmat, pentru TVR Moldova, la finalul summitului de la Bruxelles, că salută decizia Chișinăului de a se alătura „Coalitiei Voluntarilor” pentru Ucraina, pe care o consideră un semnal important în actualul context de securitate.

* * *

Creșterea prețurilor la carburanți, ca urmare a tensiunilor din Golful Persic, ar putea lovi direct în prețurile transportului public pentru rutele raționale și naționale. Despre aceasta a vorbit ministrul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Vladimir Bolea, pe 20 martie, într-o intervenție pe Facebook. Oficialul a precizat că propunerile concrete vor fi prezentate săptămâna viitoare, după o serie de discuții purtate cu asociațiile de transportatori și operatorii privați.

* * *

Parlamentul a adoptat, în prima lectură, pe 20 martie, proiectele de lege privind denunțarea Acordului de constituire a CSI și a Protocolului la acest Acord, precum și proiectul de lege pentru denunțarea Statutului CSI – documente care conferă Republicii Moldova statutul de membru. Inițiativele legislative au fost prezentate în plenul Parlamentului de către ministrul Afacerilor Externe, Mihai Popșoi.

Justiția este un element indispensabil al statului de drept care trebuie să facă dreptate, nu să rezoneze cu sistemul politic

Alexandru Tănase, ex-președinte al Curții Constituționale și ministru al Justiției

Foto: Facebook

Fostul președinte al Curții Constituționale și ministru al Justiției, Alexandru Tănase, a acordat un interviu amplu pentru Buletinul de politică externă, în care își expune viziunea asupra reformei justiției din Republica Moldova. Fostul oficial a subliniat că cel mai mare pericol îl reprezintă politizarea reformei justiției. Totodată, acesta a menționat că, treptat, se creează impresia că accentul pus pe rapiditate, în detrimentul calității, nu este deloc privit cu ochi buni la Bruxelles. În opinia sa, accentul ar trebui să fie pus, în primul rând, pe soluționarea cauzelor simple ale cetățenilor care își caută dreptatea în instanțe, precum și pe litigiile comerciale.

De asemenea, Alexandru Tănase a precizat că, în special

în cazurile de mare corupție, este esențial ca prioritatea să fie calitatea actului de justiție, pentru a evita crearea percepției unei justiții selective sau politizate. Vă invităm să citiți pe larg toate aceste aspecte în interviul care urmează:

- Domnule Tănase, dacă ar fi să realizăm un bilanț al ultimilor cinci ani de guvernare în ceea ce privește reforma justiției, care considerați că sunt principalele realizări, dar și cele mai mari eșecuri?

- Nu știu dacă există un răspuns exhaustiv la această întrebare. Lucrurile sunt foarte nuanțate și răspunsul ar fi undeva la mijloc. Sunt și reforme pozitive ale acestei reforme a justiției. În primul rând, vorbim despre o asanare a corpului de judecători prin

eliminarea unor grupări și personaje toxice care de fapt au ținut ostatic acest sistem al justiției timp de 20 de ani. Aceștia i-au dat acea formă hidoasă. Eu cred că reforma a avut și efecte pozitive.

Când vorbim de efecte negative sau insuccese, cred că acestea țin mai multe de procedurile cum s-au făcut aceste lucruri. Mai precis de la o reformă judiciară, așa cum a început acest proces, spre un sistem care arată mai mult a un sistem de control decât o reformă de edificare a unui nou sistem de justiție.

Nu s-a reușit a se promova o reformă sustenabilă, o reformă care ar fi asumată de întreaga societate și asupra căreia nu ar fi planat mereu anumite suspiciuni și dubii de clientelism. Asta este marea problemă.

Realități și percepții

- Cum evaluați procesul de vetting al judecătorilor și procurorilor? Considerați că acesta se desfășoară pe baze corecte și că va produce, într-adevăr, o curățare reală a sistemului de justiție?

- Este complicat să estimăm care va fi finalul acestui proces. Un lucru însă este cert: transparența acestui sistem și modul în care autoritățile au comunicat public despre acest proces au știrbit considerabil din credibilitatea sa. Dacă ar fi să analizăm nu atât realitatea, cât percepția societății asupra procesului de vetting, veți vedea că nivelul de credibilitate este unul foarte scăzut. Aici se regăsește, fără îndoială, un mare eșec al actualei puteri.

Probabil că lucrurile trebuiau gândite puțin diferit și implementate în baza unei alte agende și a unui alt calendar, astfel încât să existe mai multă claritate. În plus, faptul că structurile responsabile de acest proces au fost populate cu persoane percepute ca fiind exclusiv apropiate sau controlate de actuala putere, fără prezența unor membri mai neutri sau a unor reprezentanți ai opoziției, nu a contribuit la consolidarea credibilității acestui proces.

Între cosmetizări și evidențe

- Cum analizați episodul realegerii expertului Herman von Hebel în componența Comisiei de vetting pentru procurori și de ce considerați că PAS a insistat asupra acestei numiri, în pofida opoziției venite din partea experților, a societății

civile, a presei și a opoziției? În ce măsură credeți că acest lucru ar putea influența evaluarea Uniunii Europene pe dimensiunea statului de drept?

- Cu certitudine, acest episod va influența evaluarea Uniunii Europene pe dimensiunea statului de drept. Nu cred că trebuie să existe vreun dubiu în acest sens. Chiar dacă cei de la putere au încercat să atenueze percepția publică prin diverse justificări, am asistat la o situație fără precedent, în care nu a existat practic nicio voce favorabilă în sprijinul acestei persoane.

Mai mult, nu există niciun argument solid pentru a impune o persoană care, în percepția publică, este considerată compromisă, doar pentru că este loială și execută ceea ce i se cere.

De aceea consider că însăși existența acestui subiect reprezintă o mare greșală, în special prin modul în care a fost realizată această numire, inclusiv prin modificarea legislației speciale pentru a permite promovarea acestei persoane.

Cu atât mai mult cu cât este vorba despre un personaj asupra căruia planează dubii serioase legate de anumite nereguli din perioada în care activa ca administrator la Curtea Penală Internațională. În acest context, cred că s-ar fi putut renunța la acest expert și opta pentru o candidatură mai neutră, astfel încât societatea să perceapă procesul ca fiind echidistant și să nu existe impresia că se adoptă legi cu dedicație pentru o singură persoană. Aceasta este, în esență, marea problemă.

Capacități instituționale și lipsă de atractivitate

- Are Republica Moldova suficientă capacitate și resurse umane pentru a suplini numărul judecătorilor și procurorilor care au părăsit sistemul, fie forțat, fie de bună voie, în urma procesului de vetting? În ce măsură considerați că acest deficit ar putea afecta funcționalitatea sistemului de justiție?

- Eu cred că nu avem suficiente resurse pentru o substituție rapidă. De altfel, nici nu se pune problema unei înlocuiri rapide, din simplul motiv că demisiile care s-au produs au început, în mare parte, să fie deja compensate.

Rămâne, totuși, o problemă la Curtea Supremă de Justiție, însă aici nu este vorba atât despre lipsa de resurse, cât despre o problemă de credibilitate.

Nimeni nu își dorește să participe la acest concurs, fiind perceput ca unul formal, iar în realitate deciziile la CSJ sunt considerate a fi influențate politic.

Acestea ar fi gestionate dintr-un singur pol de putere, iar acest lucru este cunoscut în spațiul public. Acest fapt explică și de ce nu există interes pentru depunerea CV-urilor și participarea la concurs.

În ceea ce privește procurorii, există într-adevăr un deficit în acest moment, însă acesta urmează să fie acoperit relativ rapid. Institutul Național al Justiției formează anual noi procurori, iar, în paralel, unele cauze pot fi prioritizate, în timp ce altele pot fi amânate.

Desigur, niciuna dintre aceste soluții nu este ideală. Nu poți crea peste noapte un corp de 200 de judecători și 200 de procurori. Cu toate acestea, nu cred că ne aflăm într-o situație care ar genera disfuncționalități majore ce nu ar putea fi depășite.

- Cum apreciați evoluția dosarelor de rezonanță în justiție în prezent și în ce măsură considerați că acestea ar putea fi examinate cu celeritate?

- Am anumite suspiciuni atunci când observ celeritatea cu care sunt examinate unele cauze. Din ceea ce văd în spațiul public și din informațiile care circulă, nu pot spune cu certitudine în ce măsură aceste procese de judecată sunt și calitative. Cred că, în materie penală, calitatea trebuie să prevaleze. Un ritm de tip stahanovist nu dă niciodată rezultate bune. Da, societatea poate aplauda astfel de evoluții, însă o justiție veritabilă nu se construiește pe decizii de slabă calitate sau pe soluții ilegale adoptate doar pentru a răspunde așteptărilor publice.

Rămâne de văzut în ce măsură aceste dosare sunt solid probate și dacă probatoriul este unul pertinent. În marile dosare, în care vedem că au loc ședințe aproape zilnic, acest ritm poate fi pe placul publicului, dar, în realitate, experiența altor state arată că lucrurile nu funcționează astfel.

Dosarele penale complexe, în care probatoriul este vast și complicat, presupun dezbateri reale, desfășurate pe mai multe dimensiuni, mai ales că vorbim despre libertatea persoanei vizate. Părțile trebuie să aibă posibilitatea de a-și efectua propriile expertize și de a-și construi apărarea în mod adecvat.

În aceste condiții, atunci când văd o soluție pronunțată într-un dosar de 300 de volume în doar 16 zile, consider că există suficiente motive pentru a pune sub semnul întrebării dacă totul s-a desfășurat în mod corespunzător în acel caz.

Multe instituții, puține rezultate

- Mai vedeți crearea PACCO ca fiind o mișcare de reformare a procuraturilor specializate? Considerați că actuala formă de funcționare a PA și PCCOCS ar trebui menținută sau, dimpotrivă, ar fi necesară o reorganizare după modelul unei instituții mai puternice, capabile să combată corupția, similar cu DNA din România?

- PCCOCS nu are atribuții în domeniul combaterii corupției. Pentru aceasta există Procuratura Anticorupție (PA). De asemenea, avem Centrul Național Anticorupție (CNA) și o multitudine de alte instituții cu competențe în acest domeniu. Practic, fiecare al doilea funcționar este implicat, într-o formă sau alta, în lupta împotriva corupției, însă rezultatele sunt cele pe care le cunoaștem.

Cu atât mai mult, nu îmi este clar de unde a apărut ideea că PCCOCS și PA, printr-o eventuală comasare, ar putea genera o mai mare dinamică în lupta anticorupție. Consider că problema este, în esență, una de resurse umane. Dacă nu există suficienți specialiști nici într-o procuratură, nici în cealaltă, poți să le redenumești de mai multe ori pe săptămână, fără ca acest lucru să producă rezultate diferite. Problemele vor rămâne aceleași. Nu aici trebuie căutate soluțiile.

În ceea ce privește această reformă de comasare a PCCOCS cu PA, nu văd cum ar putea fi realizată în mod coerent. Logica acesteia nu pare să fi fost una instituțională, ci mai degrabă una legată de înlăturarea din funcție a fostei procuroare-șefe a PA, doamna Veronica Dragalin. Aceasta pare să fi fost principala rațiune din spatele acestui proiect.

UE și perspectiva realizărilor în justiție

- Reforma justiției reprezintă unul dintre capitolele centrale ale negocierilor de aderare la Uniunea Europeană. Considerați că reformele realizate până în prezent sunt suficiente pentru a convinge partenerii europeni că Republica Moldova este

capabilă să construiască un sistem de justiție independent și să consolideze statul de drept?

- Statul de drept nu înseamnă sentințe de condamnare pe bandă rulantă, la fel cum nu înseamnă comasarea permanentă a diferitelor instituții și extinderea continuă a schemelor de personal cu tot mai mulți angajați. Sau atribuirea de epoleți pentru fiecare al doilea funcționar.

Statul de drept înseamnă cu totul altceva, și anume capacitatea reală a justiției de a face dreptate. Or, dreptatea nu are neapărat legătură cu livrabilele așteptate de către puterea politică.

Cred că va fi foarte dificil să convingem Uniunea Europeană că am realizat o reformă veritabilă doar prin furnizarea unor rezultate în domeniul penal. Trebuie să avem în vedere că dosarele penale reprezintă doar aproximativ 5–7% din totalul cauzelor aflate pe rolul instanțelor de judecată.

Nucleul de bază îl constituie dosarele civile și litigiile comerciale, iar acolo există numeroase probleme. Nu am auzit până acum ca cineva de la putere să manifeste o preocupare reală pentru această zonă. Din acest motiv, lucrurile sunt mult mai complexe.

Atunci când vor veni reprezentanții Uniunii Europene să evalueze situația, nu cred că se vor uita la buletinele de știri pentru a vedea cine a mai fost condamnat. Ei vor analiza reformele într-o manieră multidimensională: sistemul procesual, dreptul material și măsura în care instituțiile sunt compatibile cu cele din Uniunea Europeană.

Este, așadar, un proces mult mai complicat și mai complex. Și trebuie să spun că am rezerve serioase în ceea ce privește capacitățile și resursele umane de care dispun, în prezent, instituțiile statului pentru a realiza rezultate care să fie acceptate de Uniunea Europeană drept progrese autentice.

Fără politizare

- Unii critici afirmă că reforma justiției riscă să fie percepută ca un instrument politic. Cum poate fi evitată această percepție?

- Evitarea unei astfel de percepții de politizare este posibilă în măsura în care Parlamentul ar respecta și ar vota legile în forma lor existentă, fără a interveni prin modificări punctuale, făcute cu dedicație pentru a promova anumite per-

soane, așa cum s-a întâmplat în cel mai recent caz legat de expertul internațional Herman von Hebel.

În aceste condiții, nu mai vorbim despre o reformă autentică, ci despre riscul de a aduce sistemul judiciar sub control politic. Nicio campanie de imagine sau de cosmetizare a percepției publice nu va putea elimina această impresie atâta timp cât astfel de practici persistă.

- Dacă privim înapoi la ultimii 10–15 ani de reforme ale justiției în Republica Moldova, care considerați că sunt principalele lecții pe care ar trebui să le învățăm?

- Aceasta nu ține doar de perioada menționată, ci de întreaga evoluție de la proclamarea independenței Republicii Moldova în 1991. Justiția este un element indispensabil al statului de drept, care trebuie să facă dreptate și care nu trebuie să rezoneze cu sistemul politic. Atunci când vorbim despre independența justiției, nu ne referim la independența acesteia în raport cu consiliile locale sau cu Ministerul Culturii.

Este vorba, în esență, despre independența justiției în raport cu puterea politică, despre capacitatea de a adopta decizii neinfluențate politic. Aici se află cea mai mare problemă. Iar în peste trei decenii nu am reușit să o rezolvăm.

De fiecare dată când se schimbă puterea politică, asistăm la deschiderea de dosare împotriva foștilor guvernanți. Iar atunci când are loc o nouă schimbare de putere, este demis procurorul general. Nu am avut până în prezent niciun procuror general care să-și fi dus mandatul până la capăt și care, la rândul său, să nu fi fost implicat în acțiuni împotriva oponenților politici.

Aceasta este, de fapt, marea problemă. O justiție care face dreptate nu ține cont de culoarea politică. Ea trebuie să investigheze și să tragă la răspundere atât foștii, cât și actualii guvernanți – șefi de stat, miniștri sau alți demnitari – în mod egal, în funcție de fapte, nu de apartenența politică.

Dacă analizăm dinamica ultimilor peste 30 de ani de la independență, vom observa că, în Republica Moldova, lucrurile au evoluat mai degrabă în sens invers. Aceasta este, în esență, cea mai mare problemă.

- Vă mulțumim!

Editorial

Von Hebel și PACCO, bilele negre în reforma justiției

Editorial de Mariana Rață,
jurnalistă TV8

După ultima modificare scandaloașă a Legii vettingului, tot mai legitimă este impresia că justiția din Moldova a ajuns în faza reformelor de avarie. Modificările legislative majore tot mai des sunt conjuncturale, menite să rezolve rapid probleme înguste (de regulă individuale) pe care guvernarea le consideră principiale pentru ea. Așa au fost și „reforma-blitz” de decuplare a Procuraturii Anticorupție de CNA, și inițiativa fulger de creare a PACCO, și cam toate modificările din ultimii ani la Legea vetting. Precedentul a fost creat în 2021, atunci când Parlamentul a modificat Legea procuraturii pentru a-l putea demite pe procurorul general. Ulterior, modificarea legislativă a fost declarată neconstituțională.

Mariana Rață, jurnalistă TV8
Foto: Facebook

O numire pe ușa din spate

Pe 5 martie, majoritatea parlamentară PAS a votat, cu o viteză fulminantă, amendamentul la Legea vettingului prin care a redus, de la 61 la 51, numărul de voturi necesare pentru a numi un membru străin în Comisia de evaluare externă a integrității procurorilor și judecătorilor. Noua modificare la lege a fost făcută cu dedicație pentru un singur candidat din cei șase propuși de partenerii de dezvoltare și unicul pentru care opoziția a anunțat public că refuză să voteze, Herman von Hebel. Nimeni din fracțiunea PAS nu a explicat de ce fostul președinte al Comisiei prevetting, vizat de mai multe scandaluri publice, este cel mai potrivit pentru a fi numit în Comisia de evaluare externă a procurorilor. Nimeni nu a înțeles de ce majoritatea parlamentară a preferat să-și ia în cap societatea civilă, opoziția și presa și să riște cu un regres în următorul raport de extindere al Comisiei Europene, de dragul acestei numiri. Nimeni nu a înțeles graba cu care a fost făcută modificarea la lege, iar Hebel a fost votat de Parlament. Totul în mai puțin de 24 de ore, pe fundalul unor critici fără precedent, în ultimii patru ani, din partea opiniei publice.

„Dragostea UE pentru Moldova nu e oarbă!”

Surse de încredere susțin că numirea lui Hebel are o miză mult mai mare - de a pune punct jenantului proces de evaluare a noului procuror general, care nu poate argumenta achiziția unui apartament. În Comisie ar fi insuficiente voturi pentru promovarea lui Alexandru Machedon. Indiferent de scop, acesta nu scuză mijloacele - a fost răspunsul clar venit de la Comisia Europeană. Purtătorul de cuvânt al Comisiei, Markus Lammert, a amintit Chișinăului că reformele de acest fel se fac în mod transparent și incluziv, prin consultarea tuturor părților interesate și având opinia Comisiei de la Veneția. După mai multe precedente în care se părea că partenerii europeni închid ochii la „operațiunile speciale” prin care guvernarea opera în grabă reforme structurale, în sfârșit a venit un răspuns clar - Dragostea UE pentru Moldova nu e oarbă! Cazul Hebel, din păcate, arată că guvernarea poate ignora transparența, criticile societății civile și opinia Comisiei de la Veneția atunci când partidul a decis altfel.

„Amendamentul Hebel”, tras la indigo după „amendamentul de decuplare a PA și CNA”

Aceasta nu este o concluzie exagerată și nici o generalizare a unui caz unic. În iulie 2023, printr-o procedură trasă la indigo, a fost luată decizia de decuplare a Procuraturii Anticorupție (PA) de Centrul Național Anticorupție (CNA). S-a făcut printr-un amendament introdus de un singur deputat, cu cinci zile înainte de votul final pentru un proiect de lege care se referea la cu totul altceva. Amendamentul nu a fost consultat nici cu Guvernul, nici cu societatea civilă, chiar dacă a modificat fundamental cadrul operațional al instituțiilor anticorupție. Nu a existat o analiză a impactului reformei și nici măcar o motivare. Explicațiile neoficiale ale autorului au fost că astfel își dorea să pună capăt tensiunilor și certurilor publice între conducătorii celor două instituții anticorupție. Mai mult ca atât, amendamentul aparținea aceluiași deputat ca și în cazul Hebel. Și atunci, mai multe ONG-uri din domeniul justiției au criticat reforma și modul netransparent în care a fost adoptată, dar opiniile lor au fost ignorate, la fel ca și opinia Comisiei de la Veneția. La aproape trei luni după adoptarea amendamentului de decuplare, Comisia de la Veneția a exprimat în opinia sa mai multe observații legate de riscuri de suprapunere a competențelor între CNA și PA, riscul fragmentării luptei cu corupția și cel de slăbire a capacităților PA. La distanța de 3 ani de atunci, a devenit clar că decuplarea de CNA a determinat un blocaj al Procuraturii Anticorupție, făcând-o ineficientă în lupta cu marea corupție. Potrivit mai multor surse, în prezent, la Guvern se lucrează la un proiect de lege care să readucă PA și CNA la situația de până la „amendamentul buclucaș”.

Un PACCO cu dedicație?

În februarie 2025, cu jumătate de an înainte de alegerile parlamentare, fracțiunea majoritară a venit cu o altă inițiativă de reformă prin care a propus lichidarea celor două procuraturi specializate și crearea uneia noi - PACCO. Proiectul a fost înaintat într-o perioadă de tensiuni mari între guvernare și șefa PA și pe fundalul acuzațiilor că PA și PCCOCS nu ar lupta eficient cu corupția electorală și cea politică. Criticat vehement de sistem și de experții din domeniu, proiectul a fost votat în prima lectură la doar o săptămână de la înregistrare, fără consultări și dezbateri publice. Șefa PA Veronica Dragalin a declarat că scopul proiectului este de a o înlătura din funcție și și-a dat demisia, pentru a preveni adopta-

rea lui. După aceasta, majoritatea parlamentară nu a mai văzut o urgență în adoptarea legii. În decembrie 2025, Comisia de la Veneția a emis un aviz critic și rezervat față de inițiativa PACCO, punând astfel capăt oricărei intenții de a reveni la proiectul de lege. Cele mai multe modificări contextuale au fost operate la Legea vetting. În doar trei ani de la adoptare, legea a suferit deja șapte modificări.

Reforma justiției și instinctele puterii

Niciuna dintre aceste „reforme de avarie” nu a fost consultată în prealabil cu Ministerul Justiției și nu s-a regăsit în strategia de reformare sau în vreun plan de acțiuni pentru sectorul justiției. Propuse și votate la emoții sau din calcule politice, aceste reforme contextuale au trădat lipsa unei viziuni clare a guvernării asupra transformărilor de care are nevoie justiția. Sectorul justiției seamănă tot mai mult cu un pacient tratat concomitent de mai mulți medici care au opinii diferite asupra diagnosticului și a tratamentului necesar.

Astăzi nu mai este clar unde se află punctul focal de elaborare și promovare a reformelor în justiție. Confortul celor 4 ani de guvernare monopartid le-a dezvoltat decidenților politici instincte nesănătoase pentru o democrație. Pe proiecte sensibile, mai ales în domeniul justiției, sunt tot mai dese precedentele de eludare a procedurilor de adoptare a legilor, de netransparență, ignorare a criticilor societății civile și consultare post-factum a Comisiei de la Veneția.

Avem nevoie de o viziune clară pe justiție!

O justiție justă nu poți aduce pe ușa din spate a reformelor și nici nu poți spera că societatea și partenerii europeni vor închide la infinit ochii la derapaje. Pentru ca reformele din justiție să aibă succes, este esențială existența unei viziuni clare asupra reformei. Elaborarea și adoptarea politicilor trebuie să fie incluzive și deschise, supuse unor dezbateri publice. Guvernul trebuie să inițieze procesul de elaborare a politicilor printr-o planificare temeinică în avans și prin idei clare cu privire la obiectivele finale ale acestor reforme. Nu mai pot fi tolerate reformele la emoții sau cu dedicație. Pentru a finaliza negocierile de aderare la UE în 2028, Moldova și-a propus să alerge un maraton sub formă de sprint. Nu e timp de poticneli și cu atât mai mult de deraieri.

Orice reformă riscă să se decredibilizeze dacă este implementată cu ignorarea unor principii fundamentale

Experta anticorupție a Transparency International Moldova, Mariana Kalughin, ne-a acordat un interviu pentru Buletinul de Politică Externă FES/APE, în care am discutat despre reforma justiției și raportarea acesteia la factorul politic. Am abordat eficiența procesului de vetting, modul în care acesta este realizat în prezent ca precondiție pentru reforma justiției, precum și evoluția marilor dosare de corupție în instanțe și condițiile necesare pentru asigurarea independenței justiției în Republica Moldova. Vă invităm să citiți interviul integral în rândurile de mai jos.

Lupta anticorupție: între instrumente și aplicare

- Doamna Kalughin, cum vedeți, per ansamblu, lupta împotriva corupției în Republica Moldova? Considerați că actualul cadru instituțional funcționează pe baze corecte și eficiente?

- În opinia mea, lupta împotriva corupției în Republica Moldova este, în prezent, una mai degrabă declarativă și populistă. Există numeroase legi relevante în domeniu – Legea integrității, Legea privind verificarea titularilor și candidaților la funcții publice, Legea privind testarea la poligraf, Legea privind declararea averii și intereselor personale, Legea privind evaluarea integrității instituționale, Legea privind avertizorii de integritate, Legea privind transparența decizională și Legea privind accesul la informațiile de interes public.

Cu toate acestea, aceste instrumente nu sunt aplicate eficient. Dispunem de un cadru anticorupție complex – de la concursuri publice și coduri de etică până la mecanisme de declarare a influențelor necorespunzătoare și a cadourilor – însă implementarea acestuia este incompletă.

De asemenea, există multiple autorități cu atribuții anticorupție – Autoritatea Națională de Integri-

Mariana Kalughin, experta anticorupție a Transparency International Moldova
Foto: Facebook

tate, Centrul Național Anticorupție, Procuratura Anticorupție, Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul de Informații și Securitate. Totuși, modul de numire a conducătorilor acestor instituții le vulnerabilizează politic și le afectează credibilitatea.

În plus, Programul național de integritate și anticorupție nu are o dimensiune strategică autentică și, în consecință, impactul său este limitat.

Ar fi necesară o evaluare obiectivă a întregului sistem: analiza impactului cadrului normativ, evaluarea performanțelor instituțiilor și eficienței politicilor anticorupție. Însă acest exercițiu nu poate fi realizat atâta timp cât domeniul este tratat predominant în scop electoral.

Reformă insuficientă

- Cum evaluați procesul de vetting? Care sunt avantajele și limitele acestuia?

- Eu sunt, mai degrabă, oponentă decât susținătoare a procesului de vetting în sectorul justiției. Reforma justiției, ca orice altă reformă, ar trebui să reprezinte

o transformare profundă, merită să amelioreze o stare de lucruri.

Vetting-ul nu poate soluționa problema de bază a sectorului. Nu există deficiențe în evaluarea integrității membrilor organelor de autoadministrare, a judecătorilor sau a procurorilor. De asemenea, nu există deficiențe nici în monitorizarea incidentelor de integritate din sector. În acest scop există deja legi și instituții.

Problema constă în implementarea mecanismelor disponibile (precum declararea averii și intereselor personale, evaluarea integrității instituționale și evaluarea performanțelor individuale ale titularilor de funcții) într-o manieră care să asigure că profesioniștii din sistem își păstrează integritatea, în pofida riscurilor de corupție.

În opinia mea, vetting-ul dezavantajează sectorul justiției prin precedentul pe care îl creează. Orice altă putere politică îl poate repeta, invocând îngrijorări puriste și recurgând la discursuri moraliste. Vetting-ul conduce la loializarea politică a puterii judecătorești. Ca efect, riscăm să avem un sistem judiciar înfricoșat, obedient și laș.

Controversa von Hebel

- Cum interpretați controversa legată de realegerea expertului Herman von Hebel în componența Comisiei de vetting? De ce credeți că guvernarea a insistat asupra acestei numiri, în ciuda criticilor venite din partea presei, societății civile și a unor experți?

- Acest caz reconfirmă caracterul politizat și defectuos al procesului de vetting. Nu este clar de ce guvernarea a insistat asupra acestei numiri, în pofida repulsiei publice. Însă, oricare ar fi acest motiv, cazul nu este altceva decât o insultă în adresa bunului simț.

Modul în care a fost realizată – prin modificări legislative accelerate, fără respectarea exigențelor procesului legislativ, a cvorumului necesar pentru numire – este sfidător.

Fără argumente convingătoare

- Cum evaluați necesitatea restructurării și reformării procuraturilor specializate? Este necesară crearea noii instituții PACCO, care să înglobeze PA și PCCOCS?

- Inițiativa legislativă nu este suficient argumentată. Autorul face referire la o analiză a sistemului procuraturilor specializate în raport cu formele de criminalitate care afectează securitatea națională a Republicii Moldova. Însă nota de fundamentare a proiectului de lege nu conține date relevante în acest sens. Un singur trend infracțional ar putea justifica inițiativa legislativă – eventuala pondere semnificativă a infracțiunilor de corupție comise de grupuri și organizații criminale organizate.

Însă profilul fenomenului infracțional al corupției în Republica Moldova este altul. Proiectul PACCO este nepotrivit și din perspectiva asigurării celor mai importante condiții în lupta împotriva corupției – independența, formarea și resursele organismelor ori ale persoanelor specializate în lupta împotriva corupției. Reorganizarea instituțională nejustificată, propusă prin proiect, va prejudicia personalul. Prin reconfigurarea procuraturilor specializate nu se va obține decât filtrarea corpului de procurori.

În opinia mea, inițiativa legislativă a urmărit scopuri politice, în special electorale. De altfel, în nota de fundamentare a proiectului de lege, autorul inițiativei legislative nu a ascuns că intenția de reconfigurare a procuraturilor specializate a pornit, în principal, de la deciziile Consiliului Suprem de Securitate privind combaterea corupției politice și a celei electorale. Să ne amintim contextul – perioada dintre alegerile prezidențiale și referendumul republican din anul 2024 și alegerile parlamentare din anul 2025.

În opinia mea, în realitate, se urmărește fidelizarea politică a procuraturilor specializate, în special a Procuraturii Anticorupție. Drept dovezi în acest sens pot fi invocate și evenimentele care au precedat inițierea și promovarea proiectului: declarațiile publice ale Președintelui Republicii, Prim-ministrului și Președintelui Parlamentului, care și-au exprimat nemulțumirea față de activitatea Procuraturii Anticorupție în combaterea corupției politice și electorale, precum și mărturisirea fostului procurorșef al Procuraturii Anticorupție, care a recunoscut că reprezentanții puterii i-au sugerat să demisioneze.

Sper că, în urma avizului Comisiei de la Veneția, deputații vor renunța la proiectul PACCO.

Celeritate vs. echitate

- Cum vedeți mersul dosarelor de rezonanță în justiție în prezent și dacă ne-am putea aștepta ca acestea să fie judecate cu celeritate sau nu?

- Eu aş prefera să nu mă expun asupra unor cazuri individuale. Nu pot să mă pronunţ asupra unui dosar atât timp cât nu îl cunosc în esenţă. Celeritatea constituie o condiţie a unei justiţii eficiente. Însă ar fi grav dacă, în goana după aceasta, s-ar sacrifica principiile şi standardele unui proces echitabil sau s-ar încălca drepturile părţilor.

Regret că unele cauze importante, cum sunt cele în care este vizat Vladimir Plahotniuc, sunt judecate de o justiţie aflată în proces de vetting. Acest lucru, din start, prejudiciază credibilitatea procesului.

Regula celor trei „I”

- Care sunt cele mai importante vulnerabilităţi ale sistemului judiciar al Republicii Moldova? Pe ce dimensiuni credeţi că partenerii europeni de la Bruxelles rămân în continuare critici?

- De obicei, se spune că justiţia trebuie să funcţioneze pornind de la regula celor trei „I” – Independenţa, Imparţialitatea şi Integritatea. Dintre aceste valori, esenţială este independenţa. Or, sistemul judiciar nu poate fi imparţial şi integru dacă nu este independent. Standardele în domeniu solicită implementarea unui cadru normativ adecvat pentru prevenirea corupţiei în justiţie.

De asemenea, trebuie luate toate măsurile necesare pentru a garanta şi menţine o cultură a integrităţii judiciare, precum şi o cultură a respectului faţă de rolul specific al sistemului judiciar. Totuşi, combaterea corupţiei nu ar trebui utilizată pentru a prejudicia independenţa acestuia. Lustraţia nu este, neapărat, cel mai potrivit instrument anticorupţie.

Procesul prin care toţi titularii anumitor funcţii sunt evaluaţi din perspectiva corupţiei, iar cei care nu trec evaluarea sunt eliberaţi din funcţie şi, eventual, trimişi în judecată, poate fi instrumentalizat şi utilizat în mod incorect pentru a elimina persoane indezirabile politic. Atât timp cât judecătorii şi procurorii se află într-un proces de evaluare externă, de natură politizată şi îndelungată, nu am convingerea că aceştia sunt pe deplin independenţi. Sper ca partenerii externi să înţeleagă aceste îngrijorări.

Risc de decredibilizare

- În ce măsură riscă reforma justiţiei şi a anticorupţiei să fie percepută ca fiind influenţată politic? Cum poate fi protejată credibilitatea acestor procese?

- Orice reformă riscă să se decredibilizeze dacă este implementată cu ignorarea unor principii fundamentale. Garantarea principiului separaţiei şi colaborării puterilor reprezintă un imperativ. În Republica Moldova, puterea legislativă, executivă şi judecătorească trebuie să fie separate şi, totodată, să colaboreze în exercitarea prerogativelor care le revin, în strictă conformitate cu Constituţia.

În spiritul standardelor în domeniu, dialogul între puteri trebuie să țină cont de acest principiu. Aceasta este o condiţie esenţială pentru asigurarea credibilităţii reformelor, în special a celor din sectorul justiţiei. Puterea judecătorească trebuie să fie liberă de conexiuni nepotrivite şi de influenţe necuvenite din partea celorlalte puteri ale statului.

Analizele şi criticile formulate de o putere a statului la adresa alteia trebuie realizate într-un climat de respect reciproc. Comentariile critice neechilibrate sunt iresponsabile şi pot genera o atmosferă de neîncredere publică în stat, iar în unele cazuri pot echivala cu un atac asupra echilibrului constituţional al statului democratic.

În dialogul dintre puteri nu ar trebui utilizate argumente simpliste, slogane demagogice sau promisiuni populiste. Insist asupra faptului că combaterea corupţiei nu trebuie folosită pentru a prejudicia valori fundamentale.

- De ce există încă o diferenţă atât de mare între aşteptările publice privind combaterea marii corupţii şi rezultatele concrete pe care cetăţenii le văd în instanţe?

- Disonanţa dintre aşteptări şi realităţi este rezultatul unui discurs politic viciat. Cu regret, din cauza mai multor deficienţe în evidenţa infracţiunilor înregistrate, nu putem spune exact care este ponderea infracţiunilor de corupţie în totalul infracţiunilor înregistrate. Pornind de la rapoartele anuale ale Procuraturii Generale, risc să deduc că infracţiunile de corupţie nu depăşesc 3% din totalul infracţiunilor înregistrate.

Evident, ponderea corupţiei mari este şi mai mică (iertăţi-mi calamburul!). Aceasta nu înseamnă că fenomenul nu este periculos şi poate fi ignorat. Însă răspândirea corupţiei nu poate şi nu trebuie să servească drept explicaţie pentru orice problemă cu care ne confruntăm. Integritatea este o condiţie a unei bune guvernări, însă nu poate substitui profesionalismul şi responsabilitatea.

- Vă mulţumim!

Nu trebuie să avem o justiție televizată sau, mai grav, o justiție politizată

Deputatul Partidului Nostru, **Alexandr Berlinschii**, reprezentant al opoziției parlamentare, ne-a acordat un interviu în care am discutat despre modul în care este percepută reforma justiției din Republica Moldova din perspectiva opoziției. Am abordat viziunea sa privind selectarea expertului internațional **Herman von Hebel** în Comisia de vetting pentru procurori, în ciuda avertismentelor venite din partea opoziției, societății civile și presei, dar și opinia sa despre lupta anticorupție. De asemenea, am discutat despre așteptările sale privind reforma justiției și despre necesitatea unui consens mai larg în Parlament în procesul de adoptare a legilor. Vă invităm să citiți interviul integral în rândurile de mai jos:

Necesitatea unui consens larg

- Domnule Berlinschii, cum evaluați controversa legată de realegerea expertului **Herman von Hebel** în componența Comisiei de vetting? De ce credeți că guvernarea a insistat asupra acestei candidaturi în ciuda părerilor negative venite din mai multe direcții?

- Este suspectă, în primul rând, rapiditatea cu care PAS s-a mișcat pe acel amendament la o lege care nu are absolut nimic cu vettingul procurorilor sau cel al judecătorilor. La acea lege la care a fost votat acel amendament (prin care membrii Comisiei de vetting al procurorilor puteau fi aleși cu 51 de voturi, nu cu 61, așa cum era anterior – n.r.), se vorbea despre asigurarea securității fizice a judecătorilor din instanțe.

Prin urmare, era vorba de modificări la Codul contravențional. Mai precis, dacă un judecător era sunat sau amenințat, se instituiau anumite amenzi.

Alexandr Berlinschii, deputatul Partidului Nostru
Foto: Facebook

Așadar, PAS a introdus un amendament la această lege, care prevedea sancționarea celor care pun în pericol securitatea judecătorilor, amendament care nu avea legătură cu această lege, dar în schimb viza numărul de voturi necesar pentru alegerea membrilor Comisiei de vetting a procurorilor.

Reamintesc că legea a fost trimisă Comisiei de la Veneția, care a cerut ca aceasta să fie votată cu un consens larg, inclusiv al opoziției.

Analizând toate aceste elemente enumerate mai sus, nu pot decât să concluzionez că această lege a fost adoptată cu dedicație strict pentru domnul **Herman von Hebel**. Un alt argument care întărește această poziție este că, în cadrul ședinței plenare, atât eu, cât și alți colegi, am solicitat să fie două hotărâri separate: o hotărâre pentru desemnarea domnului **Bernard Lavigne** (în Comisia de evaluare a procurorilor – n.r.) și o altă hotărâre pentru desemnarea domnului **Herman von Hebel** în aceeași comisie.

Regret faptul că majoritatea parlamentară nu a dat curs solicitării noastre legale. Reamintesc că articolul 188 din Regulamentul de activitate al

Parlamentului oferă acest drept fiecărui deputat. Astfel, speakerul Parlamentului, Igor Grosu, era obligat să o supună votului. Așadar, s-a făcut o lege cu dedicație pentru domnul von Hebel.

Sper să nu greșesc, dar numirea domnului von Hebel s-a făcut pe criterii de capacitate și experiență, și nu pe criterii de loialitate. Adică s-a verificat loialitatea sa în fosta sa calitate de membru al Comisiei Pre-Vetting și sper că nu este loial față de guvernare și că acesta nu a fost un criteriu decisiv în rapiditatea cu care a fost desemnat. Reamintesc că joi a fost depus amendamentul (de micșorare de la 61 la 51 de voturi privind alegerea membrilor Comisiei de vetting a procurorilor – n.r.), iar vineri a fost acceptată și modificată legea în acest sens.

De aceea, numirea s-a făcut vineri, iar imediat legea a fost și promulgată de doamna președintă Maia Sandu și apoi publicată în aceeași zi în Monitorul Oficial.

Un alt lucru care, de asemenea, nu poate fi ignorat este de ce nu se mișcă lucrurile cu aceeași viteză și atunci când vorbim despre componența Comisiei de vetting a judecătorilor. La 29 decembrie 2025, Parlamentul a luat act de demisia unui membru al Comisiei de vetting a judecătorilor.

La 18 februarie 2026, prin același demers prin care au fost desemnați membrii Comisiei de vetting a procurorilor de către partenerii externi, a fost desemnat și un membru în Comisia de vetting a judecătorilor.

Comisia juridică urmează să examineze trei candidaturi, întrucât și în Comisia de vetting a judecătorilor există o funcție vacantă. Pentru această funcție sunt desemnate trei persoane. Din 18 februarie până la mijlocul lunii martie, nu s-a fixat încă o dată a Comisiei juridice a Parlamentului în care să fie examinate candidaturile și să fie propus plenului Parlamentului suplinirea acestei funcții vacante.

Se operează cu jumătate de măsură și se manipulează în spațiul public că opoziția nu susține reforma justiției, ceea ce este fals. Noi nu suntem de acord ca anume domnul von Hebel să facă parte din Comisia de vetting al procurorilor. În raport cu celălalt candidat, Partidul Nostru nu are obiecții și a susținut numirea sa. Repet, când

vorbim despre vettingul judecătorilor, vedem că nu se întreprind acțiuni în acest sens.

Necesitatea unei reforme credibile

- Cum apreciați procesul de vetting din ultimii ani? Care considerați că sunt principalele efecte pozitive, dar și principalele efecte negative ale acestui proces asupra sistemului de justiție?

- Noi am afirmat acest lucru inclusiv în cadrul campaniei electorale pentru alegerile parlamentare de anul trecut: reforma justiției este necesară. Nimeni nu pune la îndoială această necesitate.

Cu toate acestea, tergiversarea procesului de vetting trezește semne foarte mari de îngrijorare. Totodată, trebuie să subliniem că nu depinde totul de această comisie de vetting, ci și de persoanele care au trecut prin această procedură extraordinară.

Și mai îngrijorător este faptul că se creează percepția că acest proces de vetting reprezintă o cale legală de numire, în diverse funcții, a unor persoane considerate comode partidului de guvernare. Îmi bazez această afirmație pe discuțiile existente în societate și pe percepția publică în acest sens.

Opinia mea, în acest context și luând în calcul ultimele acțiuni ale PAS, este că persistă anumite dubii privind modul în care este realizată reforma justiției în cadrul procesului de aderare la UE, aceasta trebuind să fie construită pe baza unui consens larg și cu o susținere solidă în plenul Parlamentului. De altfel, și membrii Comisiei de la Veneția au subliniat în mod repetat acest aspect.

Anterior, PAS obișnuia să ofere calificative partidelor, împărțindu-le în pro-europene și anti-europene. Astăzi însă, observăm o altă linie de divizare: între susținătorii propriei lor viziuni asupra reformei justiției și cei care nu împărtășesc aceste demersuri. Aceasta nu este o abordare democratică, ci, dimpotrivă, una problematică din această perspectivă.

Sper că derapajul legat de amendamentul votat recent, la care făceam referire mai sus în contextul expertului Herman von Hebel, va reprezenta o lecție pentru partidul de guvernare și că va exista

disponibilitatea de a reveni la masa discuțiilor cu toate partidele din Parlament, pentru a identifica soluții comune.

Aș mai adăuga că lista candidaților pentru Comisia de vetting nici măcar nu a fost discutată cu liderii tuturor fracțiunilor parlamentare. Un aspect care poate fi îmbunătățit este tocmai inițierea acestor discuții, astfel încât reforma justiției să devină cu adevărat „prioritatea zero”, alături de celelalte reforme, inclusiv la nivelul Parlamentului.

Probleme în justiție

- Cum evaluați lupta anticorupție din ultimii ani sub actuala guvernare pro-europeană? Ce considerați că s-a făcut bine și ce credeți că nu a funcționat în această direcție?

- Ca să poți avea o opinie clară, ai nevoie de date concrete, iar eu nu le am în față. Mă refer în special la numărul dosarelor penale pornite pe cauze de corupție, la câte dintre acestea au ajuns în sala de judecată și la câte s-au finalizat printr-o hotărâre a instanței.

Recent, în Parlament a fost audiat raportul anual al Centrului Național Anticorupție pentru anul 2025, însă eu pot să mă pronunț mai ales din perspectiva cazurilor publice. La ce folosește faptul că am avut cazuri de condamnări, dacă acele persoane au reușit, între timp, să fugă din țară? Asta înseamnă că, undeva, ceva nu funcționează.

Or, pentru a combate corupția, este necesar să vii cu măsuri drastice și să mergi direct la sursă. Am văzut și unele cazuri izolate, inclusiv procese contravenționale întocmite de MAI unor persoane. Mă refer aici la corupția electorală. În 2025, s-au înregistrat progrese semnificative în combaterea corupției electorale, în raport cu anii 2023–2024.

Aici s-a văzut o coagulare a tuturor structurilor de forță ale statului. Trebuie să recunoaștem că s-au depus eforturi considerabile. Am văzut, într-adevăr, o combatere reală și o diminuare a acestui tip de corupție.

Dar mai sunt și alte dosare, precum cel privind construcția drumului Leova–Bumbăta. Vrem să vedem expertiza pe acest dosar, care însă se lasă așteptată. Nu vedem aici nicio activitate de cercetare aprofundată. La fel, nu vedem nimic nici în ceea ce privește modalitatea de achiziționare a păcurii și gazului în sezoanele reci anterioare.

Am mai văzut în spațiul public și mai multe rețineri privind delapidarea fondurilor publice, atunci când vorbim despre proiectul „Satul European”, în special în ceea ce privește construcția de drumuri.

Prioritățile opoziției

- Din perspectiva opoziției, care sunt principalele inițiative sau proiecte pe care le propune Partidul Nostru în domeniul justiției? Care ar trebui să fie prioritățile Parlamentului în această zonă?

- Așa cum a afirmat de la tribuna Parlamentului și liderul Partidului Nostru, Renato Usatîi, este esențial ca, în primul rând, să ne asigurăm că judecătorii și angajații din structurile de forță beneficiază de salarii decente, iar în paralel să fie instituite mecanisme eficiente de verificare a integrității. Dacă vom urma această abordare, vom putea avea o reformă a justiției și a organelor de forță mult mai rapidă și mai eficientă.

În ceea ce privește inițiativele pe care urmează să le promovăm în Parlament, pe agenda partidului nostru se regăsesc mai multe proiecte sociale. Există deja mai multe proiecte de lege aflate în examinare, însă, în mod cert, și domeniul justiției rămâne unul deosebit de important. În perioada următoare, urmează să venim și cu o serie de propuneri concrete în acest sens.

Fără justiție televizată

- Cum apreciați evoluția dosarelor de rezonanță în justiție în prezent și în ce măsură credeți că ne-am putea aștepta ca acestea să fie examinate cu celeritate?

- Aș prefera să evit să îmi expun o opinie pe acest subiect, întrucât consider că justiția trebuie să se înfăptuiască exclusiv în sala de judecată, iar noi, în calitate de politicieni, ar trebui să ne abținem de la astfel de aprecieri.

Nu trebuie să avem o justiție televizată sau, mai grav, una politizată. Sper foarte mult ca, în instanțele de judecată, atât procuratura, cât și avocații apărării să își îndeplinească atribuțiile în mod profesionist, astfel încât, în final, judecătorii să poată lua decizii bazate exclusiv pe materialele și probele prezentate în sala de judecată.

- Considerați că există, în prezent, riscuri de politizare a actului de justiție în Republica

Moldova? În ce măsură apreciați că există influență politică asupra instituțiilor din sistem sau, dimpotrivă, considerați că deciziile se află în totalitate în mâinile actorilor din domeniul justiției?

Luând în considerare ultimele evenimente, sunt de părere că factorul politic își asumă prea mult atunci când încearcă să localizeze anumite segmente ale sistemului de justiție.

- Cum credeți că este percepută, la Bruxelles, reforma justiției din Republica Moldova? Care sunt, în opinia dumneavoastră, principalele aspecte asupra cărora autoritățile ar trebui să acorde o atenție sporită?

- Așteptăm evaluarea care urmează să fie realizată de Comisia Europeană, deoarece, atunci când vorbim despre integrarea europeană, ne raportăm la mai multe clustere de negociere.

Recent, a avut loc o ședință a Comisiei de Integrare Europeană a Parlamentului, în cadrul căreia au fost trasate anumite sarcini către autoritățile executive.

- Reforma justiției este un element central al negocierilor de aderare la UE. Considerați că actuala abordare a guvernării contribuie la accelerarea acestui proces sau, dimpotrivă, riscă să îl complice?

- Mai bine spus, această abordare riscă să blocheze aceste procese. În opinia mea, majoritatea trebuie să înțeleagă că, pentru ca o reformă să aibă succes și să fie înțeleasă de societate, este necesar un consens clar. Ar fi salutar și de apreciat dacă guvernarea ar ține cont și de opiniile constructive ale opoziției. Dacă se va merge pe această cale, vor exista și mai multe șanse de succes.

- Vă mulțumim!

Imprint

Editor

Friedrich-Ebert-Stiftung e. V. sucursala Chișinău (Moldova)
Strada București 111, Chisinau, MD-2012, Republica Moldova
moldova.fes.de
E-mail: fes.moldova@fes.de
Tel. +373 855830

Credit foto:

Pagina 1: Deputați în plenul Parlamentului Republicii Moldova.
Sursă-foto: Parlamentul RM
Pagina 2: Alexandru Tănase / Facebook
Pagina 6: Mariana Rață / Facebook
Pagina 8: Mariana Kalughin / Facebook
Pagina 11: Alexandr Berlinschi / Facebook

Opiniile exprimate în această publicație nu reflectă neapărat punctul de vedere al Friedrich-Ebert-Stiftung e.V. (FES). Utilizarea comercială a materialelor publicate de FES nu este permisă fără acordul scris al FES. Publicațiile FES nu pot fi folosite în scopuri de campanie electorală.

Martie 2026

© Friedrich-Ebert-Stiftung e.V.

Mai multe publicații ale fundației Friedrich-Ebert pot fi găsite aici: ↗ www.fes.de/publikationen

Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) este o fundație politică social-democrată germană, scopurile căreia sunt promovarea principiilor și fundamentelor democrației, a păcii, înțelegerii și cooperării internaționale. FES își îndeplinește mandatul în spiritul democrației sociale, dedicându-se dezbaterii publice și găsirii, într-un mod transparent, de soluții social-democrate la problemele actuale și viitoare ale societății. Friedrich-Ebert-Stiftung activează în Republica Moldova din octombrie 2002.

foreign policy association

Asociația pentru Politică Externă (APE) este o organizație neguvernamentală angajată în susținerea procesului de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană și facilitarea procesului de soluționare a problemei transnistrene în contextul europenizării țării. APE a fost constituită în toamna anului 2003 de un grup proeminent de experți locali, personalități publice, de foști oficiali guvernamentali și diplomați de rang înalt, toți fiind animați de dorința de a contribui cu bogata lor experiență și expertiză la formularea și promovarea de către Republica Moldova a unei politici externe coerente, credibile și eficiente.